

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Σ Η'

27 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1930

ΑΡΙΘ. 39

ΜΟΝΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΣΥΝΤΑΞΙΣ

Εἰς τὰ σπουδαία σύγχρονα ἐκκλησιαστικά ζητήματα, περὶ τὰ ὁποῖα θὰ ἀσχοληθῇ ἡ Ἐκκλησία δέον ἀναριθμηθῆ καὶ τὸ τῆς ἀνορθώσεως καὶ ἀνασυντάξεως τοῦ μοναχικοῦ βίου. Ὡς ἔχει εὗτος ἀπὸ πολλοῦ ἡμῖν, ἀναντιρρήτως δὲν ἐκπληροῖ τὸν προορισμὸν του. Δύναται μάλιστα νὰ λεχθῆ ὅτι, κυρίως ἐν τῷ παρῶν, οὐδ' ἔχομεν ὀργανωμένον μοναχικὸν βίον, δὲν ἔχον δὴλα δὴ ἐν ταῖς μοναῖς κυριαρχοῦσαν τὴν ἐκ τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ μοναχοῦ ἀπὸ τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἀφιερώσεώς του εἰς τὸν Θεὸν διὰ τὸν ἄνθρωπον. Διότι τί σκοπεῖ ἐν τῇ πραγματικότητι ὁ βίος τῶν μοναστῶν; Νὰ τελειοποιήσῃ ἠθικῶς τοὺς εἰς τὴν μοναστικὴν πολιτείαν καθορισμένους ἵνα καταστήσῃ τοὺς χρήσιμους εἰς τὴν κοινωνίαν ἀπὸ ἐπόψεως ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς. Εἶνε ἐγωιστικὴ ἡ ἀντίληψις τῶν μοναχῶν ὅτι ὁ μοναστικὸς βίος ἀποβλέπει ἀπλῶς ἐπὶ τὸν ἑαυτόν, ἵνα μόνον εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ προσωπικοῦ συμφέροντος, κἄν τοῦτο ᾖ ἀπολύτως πνευματικὸν καὶ ἠθικόν. Ἐὰν ὁ μοναχικὸς βίος ἐν τῷ ἐνδόξῳ παρελθόντι τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξε πράγματι ὠφέλιμος καὶ ἀποδοτικὸν εὐεργετικὸς εἰς τὴν χριστιανικὴν κοινωνίαν ὡς ἄνθρωπος, ὡς ἔξελξε τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἀποστολήν, ὡς ἄνθρωπος ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῶν ὑγιῶν περὶ τοὺς ἀρχῶν. Κατὰ ταῦτα, δὲν δυνάμεθα σήμερον νὰ εἰπώμεν ὅτι ἔχομεν μοναχικὸν βίον ἱκανὸν ν' ἀνταποκρίνηται εἰς τὸν μέγαν καὶ ὑψηλὸν προορισμὸν του, καθὼς ὁ βίος εἰς τῶν κρατίστων παραγόντων τῆς δράσεως τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Οὔτε ἀκμὴν μοναστικῆς ἀνάπτυξεως ἔχομεν, οὔτε σχολὰς ἐν ταῖς μοναῖς, οὔτε ἠθικὰ ἠνθρωπικὰ ἐν αὐταῖς ἰδρύματα, οὔτε ἄλλην τινὰ ἀνάγκην δυναμένην νὰ ἐμφανίσῃ τὸν παρ' ἡμῖν μοναχικὸν βίον ὡς ζῶντα καὶ εὐεργετικῶς ὑπὲρ τοῦ συνόλου τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὀργανώσεως. Ὑπάρχουσι βεβαίως κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰς τάξεις τῶν μοναχῶν μεμονωμένα τινὰ ἀειμίμητα-πρότυπα χριστιανικῶν ἀρετῶν καὶ δόξου ὡς ἄνθρωπος, ἐπ' ἧς δὲ καὶ μοναῖς τινες ἀποτελοῦσαι παρήγορα φαινόμενα ἐν τῷ ὄλῳ παρ' ἡμῖν μοναστικῷ συγ-

κροτήματι. Καὶ εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὁ εὐσεβὴς ἡμῶν λαὸς περιβάλλει δι' εὐλαβείας πολλῆς τὰ μοναστήρια, ὧν πολλὰ ἀποτελοῦσι κέντρα θρησκευτικῶν συγκεντρώσεων καὶ πανηγύρεων, ἐξ ὧν οὐκ ὀλίγον ὠφελεῖται πνευματικῶς τε καὶ ἠθικῶς ὁ λαός. Ἄλλ' ὁ λόγος ἐνταῦθα περὶ τοῦ συνόλου δικτύου τῶν μονῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἐν γένει συγχρόνου μοναστικῆς δεοντολογίας.

Δυστυχῶς τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα διοικήσεως τῶν μονῶν παρ' ἡμῖν δὲν ἡνθόει τὴν βελτίωσιν καὶ τὴν καθ' ὄλου ἀνάπτυξιν τοῦ μοναχικοῦ βίου. Ὁ περὶ τοῦ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου νόμος μετέβαλε τοὺς μοναχοὺς εἰς ἀπλοὺς φύλακας τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας καὶ παραδόξως μετέτρεψε μᾶλλον εἰς ἐχθρικήν τὴν πρὸς τὰς μονὰς στάσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κέντρου. Τοῦτο δὲ, διότι τὸ κέντρον ἐσπούδαζε νὰ εἰσπράττῃ παρὰ τῶν μονῶν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα, ἀδιαφοροῦν πολλάκις, ἢ, μᾶλλον, συστηματικῶς, περὶ τῆς τύχης καὶ αὐτῶν τῶν κτιρίων καὶ τῶν ναῶν των. Ἄλλ' ἡ τριαύτη κατάστασις ἐπόμενον ἦτο νὰ φέρῃ εἰς μαρασμὸν τὸν μοναχικὸν βίον, διότι, ὅσονδῆποτε κἄν συνεκράτει, ὅσον ἦτο δυνατόν, τὴν περιουσίαν τῶν μονῶν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Γ. Ε. Ταμείου κατάστασιν, ἀλλ' ὅμως δὲν παρῆγεν εἰς τὸν μοναχικὸν βίον ἔδαφος πρὸς ἀναμόρφωσιν καὶ ἀναδημιουργίαν.

Ἡ πρόσφατος ὑποκατάστασις τοῦ Γ. Ε. Ταμείου διὰ τοῦ νέου Ὄργανισμοῦ Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας εὐτυχῶς εὐνοεῖ τὰ μέγιστα τὴν ἐπὶ τῶν ὑγιῶν τῆς ἀγίας ἡμῶν θρησκείας ἀρχῶν μοναστικὴν ἀνασύνταξιν, διότι συνέπεσεν ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τοῦ νομοθέτου αἱ περὶ τοῦ ἐν λόγῳ νόμου διατάξεις τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σχεδίου. Ἐπιφυλασσόμενοι ὅπως ἐν ἄλλῃ εὐκαιρίᾳ ἀναπτύξωμεν τὸ παρὸν θέμα, τοῦτο σήμερον σημειούμεθα γενικῶς, ὅτι ὁ νέος νόμος οὐδὲν παρεμβάλλει κώλυμα εἰς τὴν παρ' ἡμῖν ἀνάπτυξιν τοῦ μοναχικοῦ βίου, ἀλλὰ καὶ συντελεῖ εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν αὐτοῦ. Ἡδὴ ἡ Ἱεραρχία ἔχει ἐτοίμην σχετικὴν ἐργασίαν,

λείπεται δ' ὅπως ἐν προσεχεί αὐτῆς συνελεύσει μελετήσῃ ἐκ νέου τὸ ζήτημα καὶ καθορίσῃ ὀριστικῶς τὰς διατάξεις ἐκείνας, δι' ὧν θὰ καταστήσῃ δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἀνασύνταξις τοῦ μοναστικῆς βίου ἐκ' ἀγαθῆς τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας.

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΟΥ ΛΑΜΙΕΩ

[Γράμματα ἐκ Λαμίνου]

B'

Τὸ Συνέδριον, ὅτε μὴ συγκληθὲν ὑπὸ τὴν ἰδιότητα Συνόδου σκοπούσης νὰ ἐκδώσῃ ἀποφάσεις καθοριστικὰς τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν, ἐδὲν δύναται νὰ ἐκδώσῃ ἐπίσημον ἀπόφασιν ἐπὶ τῶν θεμάτων, εἰς ἃ παραπέμπει ἡ «Περίληψις» τῶν συζητήσεων μεταξὺ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων ἀντιπροσώπων ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας ἀφ' ἑτέρου· δηλοῖ, ὅμως, ὅτι ἀποδέχεται τὰς δηλώσεις τῶν Ἀγγλικανῶν Ἐπισκόπων τὰς περιλαμβανομένας ἐν τῇ «Περίληψει» ταύτῃ ὡς ἐκκλησιολογικὰς καὶ πράξεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν μετ' αὐτῆς ἐν κοινῇ εὐρισκομένων Ἐκκλησιῶν, ὅσον ἀφορᾷ τὰ θέματα ταῦτα.

Τὸ Συνέδριον ἐκφράζει τὴν συμπάθειαν αὐτοῦ πρὸς τὴν διωκομένην καὶ πάσχουσαν Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσίας καὶ εὐχεται ὅπως ὁ Θεὸς ἐν τῇ εὐσπλαγχνίᾳ αὐτοῦ ἀποδώσῃ ἐπὶ ἀπαξ ἔλευθερίαν καὶ εὐημερίαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην, ἵνα δυνηθῇ νὰ καταλάβῃ πάλιν μετὰ μεζύωνος δυνάμεως καὶ ἔλευθερίας τὴν θέσιν αὐτῆς μεταξὺ τῶν ἄλλων μεγάλων Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐν δὲ τῇ σχετικῇ παραγράφῃ τῆς Ἐγκυκλίου προκειμένου περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐνώσεως τῆς Ἀγγλικανικῆς μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς τῶν Παλαιοκαθολικῶν λέγεται σὺν ἄλλοις : «Τὸ Συνέδριον παρεκάλεσε τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας, ὅπως ὀρίσῃ ἐπιτροπὰς ἐκ θεολόγων, ἵνα συνομιλήσῃ μετ' ὁμοίων ἐπιτροπῶν, ἂν τοιαῦται ὀρισθῶσιν ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν Παλαιοκαθολικῶν. Ἐκφράζεται δὲ ἡ εὐχὴ ὅπως αἱ ἐπιτροπαὶ αὗται εὐφρῶσιν ὑφισταμένην μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν τοιαύτην ἐνότητα ἐν τῇ πίστει καὶ τοιαύτην ὁμοιότητα ἐν τῇ πράξει, ὥστε ἢ μετ' αὐτῶν κοινωνία νὰ καταστήσῃ δυνατὴ ἅμα ὡς συναντηθῶσιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ αἰ ἀρμόδιαι Συνελεύσεις αὐτῶν».

Ἡ ἀπόφασις ἡ ἀφορῶσα τὰς σχέσεις τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἔχει οὕτω :

«Τὸ Συνέδριον ἐγκαρδίως εὐχαριστεῖ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Οὐτρέχτης καὶ τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας τοὺς μετ' αὐτοῦ, διὰ τὴν ἔλευσιν αὐτῶν, ἵνα μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Συνεδρίου συνομιλήσῃ περὶ τῆς προαγωγῆς στενωτέρων σχέσεων μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν καὶ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας καὶ ἐπιμῶς προσηκόντως τὸ γενόμενον διάβημα. Παρακαλεῖ δὲ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον

Καντουαρίας ὅπως ὀρίσῃ ἀντιπροσώπους τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας καὶ προσκαλέσῃ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Οὐτρέχτης, ἵνα καὶ οὗτος ὀρίσῃ ἀντιπροσώπους τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως καταρτισθῇ Ἐπιτροπὴ, ἣτις θὰ συζητήσῃ τὰ μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν σημεῖα συμφωνίας καὶ διαφορᾶς. Περαιτέρω τὸ Συνέδριον συμφωνεῖ, ὅτι ἐν τῇ Δηλώσει τῆς Οὐτρέχτης οὐδὲν τὸ ἀσύμφωνον πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας ὑπάρχει».

Εἶτα ἔπεται παράγραφος περὶ τῶν λοιπῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν λέγουσα τάδε : «Τὸ Συνέδριον εὐχαριστεῖ τὸν Ἐπίσκοπον Τουριῶν διὰ τὴν μετὰ μᾶς ἐκ τῶν Ἐπιτροπῶν συνομιλίαν του, ἣτις ἀφεώρα τὰς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας του μετὰ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας καὶ διαβεβαίωσεν αὐτὸν περὶ τῆς βαθείας συμπάθειας του πρὸς τὰς ταλαιπωρίας τοῦ ἔθνους του. Τὸ Συνέδριον ἐκφράζει τὴν βαθειὰν του συμπάθειαν πρὸς τοὺς Ἀρμενίους, καὶ τοὺς ἐν τῇ Ἀν. καὶ Δ. Ἀσυρίᾳ χριστιανούς διὰ τὰς ταλαιπωρίας καὶ κακουχίας, τὰς ὁποίας ὑπέστησαν ἀπὸ τοῦ πολέμου καὶ ἐντεῦθεν, καὶ προσεύχεται θερμῶς, ὅπως δοθῇ δύναμις καὶ θάρρος ἐν ταῖς προσπάθειαις αὐτῶν πρὸς διατήρησιν, καὶ ἐξασφαλισθῶσι πλήρως τὰ δίκαια αὐτῶν ὡς θρησκευτικῶν καὶ ἔθνικῶν μειοψηφῶν ἐν τοῖς ἐδάφοις, ἐν οἷς κατοικοῦσι. Τὸ Συνέδριον χαιρετίζει τὴν ἐπὶ τὸ φιλικώτερον προαγωγήν τῶν σχέσεων μεταξὺ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας καὶ τῶν κειχωρισμένων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς, προαγωγήν, ἣτις σημεῖονται ἐν τῇ σχετικῇ ἐκθέσει τῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ εὐχεται ὀλοφύχως ὅπως αἱ σχέσεις αὗται ἐνδυναμῶνται σταθερῶς, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐπὶ τῇ ἐπιπέδῳ ὅτι ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι θέλει ἐπιτευχθῆ πλῆρης ἐπικοινωνία».

Εἶτα ἀκολουθοῦσιν ἀποφάσεις περὶ τῆς Σουηδικῆς, Φιλανδικῆς καὶ Μοραβιανῆς Ἐκκλησίας, ἐν ταῖς ὁποῖαις ἐκφράζεται ἡ εὐχὴ στενωτέρας ἐπαφῆς ὡς τελικὸν σκοπὸν ἔχουσης τὴν μυστηριακὴν ἕνωσιν καὶ ἐπικοινωνίαν, καὶ παρακαλεῖται ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας ὅπως ὀρίσῃ Ἐπιτροπὰς, ἵνα προέλθωσιν εἰς συζητήσεις μετ' ἀντιπροσώπων τῶν ὡς ἀνω Ἐκκλησιῶν, πρὸς καθορισμὸν τῶν σημεῖων συμφωνίας καὶ διαφορᾶς μεταξὺ τῶν δύο μερῶν.

Καὶ ἤδη ἐρχόμεθα εἰς τὰς ἀποφάσεις τοῦ περιφήμου ζητήματος τῶν Ν. Ἰνδιῶν, πρὸ τῆς παραθέσεως τῶν ὁποίων θεωροῦμεν οὐχὶ ἄπο σκοποῦ, ὅπως εἰπωμέν τινα πρὸς πληροστέραν διαφώτισιν καὶ κατανόησιν τῶν ληφθεισῶν ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου ἀποφάσεων.

Καὶ ἄλλοτε ἐδόθη ἡμῖν ἡ εὐκαιρία ὅπως θίξωμεν τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἐλέγομεν τότε ὅτι κίνησις μεγάλη καὶ θόρυβος μεταξὺ τῶν τάξεων τοῦ Κλήρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας ἐδημιουργήθη. Ἐν ἀκρῶ συντομίᾳ τὸ ζήτημα ἔχει ὡς ἑξῆς : Εἰς τὰς Ν. Ἰνδίας, ὡς καὶ πανταχοῦ ἔνθα δρῶσιν ἰσραηλοτολμαὶ διαφορῶν ὁμολογιῶν, παρατηρεῖται ἀνταγωνισμὸς καὶ σημεῖονται προστριβαὶ μεταξὺ τῶν πρακτικῶν τῶν ποικίλων θρησκευτικῶν ἀποχωρήσεων, τῶν μὲν

προσπαθούντων ὅπως ἀποκτήσουν εἰς βάρος τῶν ἄλλων προσηλύτους. Πρὸς μετριασμόν τῶν διαφορῶν τούτων καὶ ἐρίδων αἱ διάφοροι ὁμολογίαι, ἐξαιρέσει τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀπεφάσισαν ἀπὸ κοινοῦ ὅπως ὀρίσουν, οὕτως εἰπεῖν, σφαῖραν ἐπιρροῆς δι' ἐκάστην ἐξ αὐτῶν. Οὕτω δὲ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας, ἡ Οὐβελιανὴ ὁμολογία καὶ ἡ οὕτω καλουμένη Ἐκκλησία τῶν Ν. Ἰνδιῶν—ἀποτελεσθεῖσα ἐκ τῆς ἐνώσεως τῶν ἱεραποστολῶν Προσβυτεριανῆς, Κογκρεσιοναλιστικῆς καὶ Λουθηρανικῆς ὁμολογίας—ἐκάστη κατεῖχε τὸ ἀπὸ τῆς κοινῆς συμφωνίας καθορισθὲν αὐτῇ ἔδαφος. Καίτοι ὅμως διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἀπεφεύγοντο αἱ προστριβαί, ἡ συμφωνία αὕτη εἶχε τὰ σημεῖα τῆς ἀδυναμίας αὐτῆς. Οἱ ἰθαγενεῖς προσερχόμενοι εἰς τὸν Χριστιανισμόν ὄφειλον νὰ ὁμολογήσῃ πιστὴν εἰς τὴν ὁμολογίαν, ἥτις ἤγρευεν αὐτούς ὄφειλον δὲν, νὰ συνδεθῶσι μετὰ τῶν θρησκευτικῶν ἐρίδων καὶ διαφορῶν τοῦ παρελθόντος, αἵτινες δι' αὐτούς ἐστρουῦντο πάσης σημασίας καὶ προὐκάλουν μᾶλλον σκανδαλισμὸν τῶν συνειδήσεων αὐτῶν. Ὁ χριστιανὸς ἰθαγενὴς ὄφειλε τοιούτοτρόπως νὰ ἀνήκῃ εἰς ὀρισμένην προτεσταντικὴν ὁμολογίαν ἐξαρτωμένην ἐκ τοῦ τόπου τῆς διαβίωσης αὐτοῦ. Ἄλλ' ὁ μεταξὺ τῶν διαφορῶν ἱεραποστολῶν ἀτυχῆς ἀνταγωνισμὸς ἀπέτρεπε καὶ πολὺς ἐκ τῶν ἰθαγενῶν νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Εἰς τὰ ὅμματα αὐτῶν ὁ Χριστιανισμὸς ἦτο θρησκεία διαιρέσεων καὶ ἀδιακόπων προστριβῶν. Ἡδὴ ἀπὸ τοῦ 1919 αἱ ἐν Ν. Ἰνδίας δοῦσαι ἱεραποστολαὶ ἤρξαντο αἰσθανόμεναι τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην τῆς δημιουργίας μετώπου ἐνιαίου. Μετὰ δεκαετίς δὲ συνεννοήσεις κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἶδε τὸ φῶς τὸ σχέδιον τῆς Ἐνώσεως τῶν Ν. Ἰνδιῶν. Ἐστηρίχθη τούτο ἐπὶ τοῦ «Τετραπλεύρου τοῦ Λάμπου» καὶ ἔλεγε, οὐν ἄλλοις, ὅτι «αἱ ἐνούμεναι Ἐκκλησίαι συμφωνοῦσιν ὅτι σκοπὸς καὶ προσδοκία αὐτῶν εἶναι ὅπως ἐν τέλει πᾶς λειτουργὸς ἀοκῶν ὑπηρεσίαν ἐν τῇ ἠνωμένῃ Ἐκκλησίᾳ θέλει εἶσθαι λειτουργὸς χειροτονημένος ὑπὸ ἐπισκόπου». Κατὰ τὸ διάστημα τριακονταετίας ἀπὸ τῆς ἐνώσεως καὶ ἐντυθῆεν τὸ λειτουργικὸν ἀξίωμα καὶ τῶν μὴ ὑπὸ Ἐπισκόπων χειροτονημένων θέλει ἀναγνωρίζεσθαι ὡς ἔγκυρον. Ἡ παραχώρησις ὅμως αὕτη εὔρεν ἀντίδρασιν σοβαρὰν ἐν τῷ σώματι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας. Ἐλέχθη—καὶ πολὺ δικαίως—ὅτι ἡ ἐπισκοπικὴ χειροτονία ἢ εἶναι οὐσιώδης καὶ αὐτὸ τοῦτο ἀπαραίτητος, ἢ ἐπουσιώδης καὶ ὅλως περιττὴ. Ἄν ἦτο οὐσιώδης, εἶδει νὰ εἶναι τοιαύτη καὶ νὰ θεωρῆται ὡς ἀπαραίτητος καὶ κατὰ τὸ διάστημα τῆς τριακονταετοῦς, οὕτως εἰπεῖν, μεσοβασιλείας. Τινὲς μάλιστα τῶν Ἀγγλοκαθολικῶν ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἐπίσκοπον Gore καὶ ἄλλους σημαίνοντας παράγοντας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας ἠπέλησαν ὅτι θ' ἀποσχίσωσιν ἑαυτοὺς τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας. Ἄν πραγματοποιηθῆν τὸ σχέδιον τῆς ἐνώσεως τῶν Ν. Ἰνδιῶν. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ Ἐπίσκοποι πρὸ τῆς συγκλήσεως τοῦ συνεδρίου ἐφαινότο διηρημένοι καὶ ἐξεφράζοντο φόβοι, ὅτι περὶ τὸ ζήτημα τῆς ἐνώσεως τῶν Ν. Ἰνδιῶν θέλει συναφθῆναι πεισματώδης ἄγων. Ὑπὸ τοιαύτας περι-

στάσεις καὶ προϋποθέσεις εἰσῆχθη τὸ ζήτημα εἰς τὸ συνέδριον καὶ παρεπέμφθη πρὸς λεπτομερῆ ἐξέτασιν εἰς ἐπιτροπὴν, τῆς ὁποίας πρόεδρος ἐτύγχανεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ὑόρκης, ὅστις δέον νὰ θεωρηθῆ ὡς αὐτουργὸς τῆς δοθείσης λύσεως, ἥτις, οὕσα ἀπροσδόκητος, παρέκαμπε πᾶσας τὰς δυσκολίας τὰς ὁποίας προῦβαλον οἱ ἀντίπαλοι τοῦ σχεδίου τῆς ἐνώσεως, καὶ ἠνάγκασε τὴν ὀλιμέλειαν τῶν Ἐπισκόπων ὅπως παμψηφεί ἀποδεχθῆ αὐτήν. Ἴδού ἡ σχετικὴ ἀποφασίς τοῦ Συνεδρίου ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου : «Τὸ συνέδριον μετὰ ζωηροτάτου ἐνδιαφέροντος ἤκουσε τὰς περὶ ἐνώσεως τῆς Ἐκκλησίας ἐν ταῖς Ν. Ἰνδίαις προτάσεις, αἵτινες μελετῶνται ἤδη ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν Ἰνδιῶν, Μπούρμας, Κατλάνης, τῆς ἠνωμένης Ἐκκλησίας τῶν Ν. Ἰνδιῶν καὶ τῆς Οὐβελιανῆς Μεθοδιστικῆς Ἐκκλησίας τῶν Νέων Ἰνδιῶν καὶ ἐκφράζει τὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ ἐκτίμησιν διὰ τὸ πνεῦμα ἐν τῷ ὁποίῳ οἱ ἀναπρόσωποι τούτων τῶν Ἐκκλησιῶν διεξήγαγον τὰς μακρὰς αὐτῶν καὶ ἐπιμεμημένους διαπραγματεύσεις. Τὸ συνέδριον παρατηρεῖ μετὰ πολλῆς τῆς συμπαιθείας ὅτι τὸ πρόγραμμα τὸ εὐρισκόμενον εἰς τὸ προταθὲν Σχέδιον διὰ τὴν ἔνωσιν τῆς Ἐκκλησίας ἐν Ν. Ἰνδίας δὲν ἀποσκοπεῖ εἰς τὸν σχηματισμὸν νέας τινὸς Ἐκκλησίας ἢ Ἐπαρχίας τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας ὑπὸ νέου ὅρου, ἀλλὰ μᾶλλον ζητεῖ νὰ συναγάγῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ τὰ διάφορα στοιχεῖα διαφορῶν χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν, ἐπὶ βάσεως ὑγιοῦς διδασκαλίας καὶ Ἐπισκοπικῆς τάξεως ἐν μᾶ διακεκριμένῃ Ἐπαρχίᾳ τῆς ὅλης Ἐκκλησίας κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ δοθῆ Ἰνδικὴ ἔκφρασις εἰς τὸ πνεῦμα, τὴν σκέψιν καὶ τὴν ζωὴν τῆς ὅλης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Παρατηροῦμεν περαιτέρω—τοῦδ' ὅπερ εἶναι νέον χαρακτηριστικὸν τοῦ σχεδίου τῆς ἐνώσεως Ν. Ἰνδιῶν—ὅτι τελεία συμφωνία μεταξὺ τῶν ἐνεομένων Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τινων δογματικῶν καὶ πρακτικῶν σημείων δὲν φαίνεται νὰ ἐπιδιωχθῆ καὶ ἐπιτευχθῆ πρὸ τοῦ ἐγκαινισμοῦ τῆς ἐνώσεως· ἀλλ' ὅτι οἱ κύριοι παράγοντες τοῦ σχεδίου τούτου πιστεύουσιν ὅτι ἡ ἔνωσις θέλει ἐπιτευχθῆ βαθμηδὸν καὶ ἀσφαλίσταρον διὰ τῆς ἀλληλεπιδράσεως τῶν διαφορῶν στοιχείων τῆς ἠνωμένης Ἐκκλησίας. Μόνον ὅταν ἡ ἐνοποίησις, ἥτις θὰ προκύψῃ ἐκ τῆς ἀλληλεπιδράσεως ταύτης, θὰ εἶναι πλήρης, εἶναι δυνατὸν ὀριστικῆ κρίσεως νὰ ἐξενεχθῆ περὶ τῆς ἀποτελεσματικότητος τῶν ὡς ἄνω προτάσεων τῶν περιεχομένων εἰς τὸ Σχέδιον. Μὴ ἀποπειρώμενοι, ὅθεν, ὅπως ἐκφῆρωμεν κρίσιν, τὸ γε νῦν, ἐκφράζομεν πρὸς τοὺς ἐν Ἰνδίας ἀδελφοὺς ἡμῶν τὴν σφοδρὰν ἡμῶν ἐπιθυμίαν, ὅπως, ἅμα ὡς αἱ διαπραγματεύσεις λήξωσιν ἐπιτυχῶς, γίνῃ ἡ ἀπίπερα καὶ ἐγκαινοθῆ ἡ ἔνωσις. Ἐλπίζομεν ὅτι διὰ ταύτης θὰ ἔλθῃ εἰς φῶς μέρος τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ ὅπερ θὰ κατέχῃ νέον συνδυασμὸν τῶν πλουσιῶν δωρεῶν Αὐτοῦ. Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ταύτῃ παρακαλοῦμεν τὰς Ἐκκλησίας τῆς Ὁμολογίας ἡμῶν ὅπως ὑποστηρίξωσι τοὺς ἐν Ἰνδίας ἀδελφοὺς μας, ἐφ' ὅσον οὗτοι πραγματοποιοῦσι τὸ πείραμα τούτο, μετὰ γενναίω φρονος καλῆς θελήσεως. Τὸ Συνέδριον θεωρεῖ σκόπιμον νὰ τονίσῃ ὅτι

μετὰ τὴν πραγμάτωσιν τῆς ἐνώσεως ἐν Ν. Ἰνδίας θρησκευτικοὶ λειτουργοὶ καὶ λαϊκοὶ τῆς ἡνωμένης Ἐκκλησίας, ὅταν εὐρίσκονται ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς δικαιοδοσίας τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, θὰ ὑπόκεινται εἰς τὰς κανονικὰς διατάξεις τῆς Ἐπαρχίας ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐπιθυμοῦν νὰ λειτουργῶσι ἢ λατρεύωσι, καὶ δεόν νὰ ἔχωσι πάντοτε ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ κανονικαὶ αὐταὶ διατάξεις θὰ ἐφαρμόζωνται ἐπ' αὐτῶν ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων προσώπων τῆς Ἐπαρχίας ἐκτὸς ἂν Ἐπαρχίας προβῆ εἰς τὰ κατάλληλα διαβήματα πρὸς μεταβολὴν τῶν κανονικῶν τῆς διατάξεων. Τὸ Συνέδριον ἀπολύτως βέβαιον, ἐκ τῶν ἀποφάσεων τῆς Γενικῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Ἰνδιῶν, Μπούρμας καὶ Κεϋλάνης, τῶν ληφθεῖσων κατὰ φεβρουάριον τοῦ 1930, ὅτι οὐδὲν θέλει γίνῃ ὅπερ θὰ διασπᾷ τὴν κοινωνίαν τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας, ἐμπιστεύεται εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας ταύτης τὸ ἔργον τῆς ἐπεξεργασίας τῶν ἀρχῶν, αἱ ὁποῖαι εὐρηγνται ἐν τῷ προβληθέντι Σχεδίῳ. Τὸ Συνέδριον γενικῶς ἐπιδοκιμάζει τὰς γνώμας τὰς περιεχομένας ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἐπιτροπῆς αὐτοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὸ προβληθὲν Σχέδιον διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἔνωσιν ἐν Ν. Ἰνδίας, καὶ συνιστᾷ τὴν μελέτην τῆς ἐκθέσεως εἰς τὴν προσοχὴν τῆς ἐπισκοπικῆς Συνόδου καὶ τῆς Γενικῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἰνδιῶν, Μπούρμας καὶ Κεϋλάνης».

Ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς Ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς τοῦ Συνεδρίου, ἡ ἀποτελεσθεῖσα ἐνωσὶς ἡνωμένη Ἐκκλησία θ' ἀποσπασθῆ προσωρινῶς τοῦ ὅλου σώματος τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας, καὶ τοῦτο διότι οὐχὶ πάντες οἱ ἀποτελοῦντες ταύτην εἶναι πεπεισμένοι περὶ τῆς σκοπιμότητος καὶ ὠφελείας τῆς ἐνωτικῆς ἀποπειρας, ἥτις θέλει γίνῃ ἐν Ν. Ἰνδίας. Ἰδοὺ τί λέγει σχετικῶς ἡ ἐγκύκλιος ἐπιστολή: «Ἡ Ἀγγλικανικὴ Ὁμολογία εἶναι ὁμᾶς Ἐκκλησιῶν συνδεομένων πρὸς ἀλλήλας διὰ στενῶν δεσμῶν ἱστορίας, παραδόσεως, διδασκαλίας καὶ πράξεως. Μετὰ τὴν ἔνωσιν ἐν Ν. Ἰνδίας, οἱ Ἀγγλικανοί, οἵτινες θὰ περιληφθῶσιν εἰς τὴν ἡνωμένην Ἐκκλησίαν, δὲν θὰ παραιτηθῶσι τῆς χρήσεως τοῦ Βιβλίου κοινῆς Προσευχῆς, οὔτε δὲ θὰ παραμελῶσι τὰς διδασκαλίας τῶν Ἀγγλικανικῶν Ἐκκλησιῶν. Παρ' ὅλα ταῦτα ὁμᾶς ἡ ἡνωμένη Ἐκκλησία τῶν Ν. Ἰνδιῶν δὲν θὰ εἶναι Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία. Αὕτη θ' ἀποτελῆ διακεκομμένην ἐπαρχίαν τῆς ὅλης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Θὰ εὐρίσκειται ἐν πραγματικῇ ἐπικοινωνίᾳ μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας, καίπερ τῆς ἐπικοινωνίας ταύτης περιοριζομένης πῶς ἐπὶ τινα καιρὸν καὶ ἐν τισὶ κατευθύνουσιν ὑπὸ τῶν κανονικῶν διατάξεων τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων (τῆς Ἀγγλ. Ὁμολογίας). Οἱ Ἐπίσκοποι τῆς ἡνωμένης Ἐκκλησίας θ' ἀναγνωρίζωνται ὡς τοιοῦτοι ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας. Οἱ ὑπὸ ἐπισκόπων χειροτονημένοι λειτουργοὶ αὐτῆς θὰ δικαιῶνται νὰ ὑπουργῶσι τὰ Μυστήρια ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας. Οἱ πιστοὶ αὐτῆς θὰ δικαιῶνται ὡσαύτως νὰ ἐπικοινωνῶσι μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας, ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων, τὰς ὁποίας ἀπαγορεύουσιν αἱ κανονικαὶ διατάξεις τῶν Ἐκκλη-

σιῶν τούτων. Ἀφ' ἑτέρου οὐδεὶς τῶν λειτουργῶν τῶν μὴ χειροτονημένων ὑπὸ ἐπισκόπων θὰ ἔχη τὸ δικαίωμα νὰ λειτουργῇ ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας. Τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῶν Ν. Ἰνδιῶν δὲν θ' ἀποτελῆ μέρος τῆς ὁμάδος τῶν Ἐκκλησιῶν τῶν γνωστῶν ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «Ἀγγλικανικὴ Ὁμολογία» ἀναποφεύκτως θέλει συναπαγάγῃ τὸν χωρισμὸν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν (τῶν ἐν Ν. Ἰνδίας) ἀπὸ συσκέψεων ἐν Συμβουλίαις καὶ Συνόδοις μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν τῶν ἐν Β. Ἰνδίας. Πλὴν τὰς ἑστίαις ταύτας, πεποιθήμεν ὅτι θέλουσι φέρῃ γηθοσύνης ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τῆς πραγματοποίησεως ἐνώσεως μετὰ τῶν ἐπισκοπικῶν καὶ ἐστερημένων τοῦ ἐπισκοπικοῦ βαθμοῦ Ἐκκλησιῶν, ἐνώσεως οὐδέποτε μέχρι τοῦ νῦν ἐπιτευχθείσης, καὶ ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὡσαύτης οἰκοδομῆς μιᾶς πραγματικῆς καὶ ζώσης Ἐκκλησίας ἐν Ἰνδίας... Τὸ Συνέδριον ὁμοφώνως καὶ μετ' εὐχαριστιῶν πρὸς τὸν Θεὸν ἔλαβε τὰς ἀποφάσεις τὰς ἀφορώσας τὰς Ν. Ἰνδίας».

Αἱ περαιτέρω ἀποφάσεις ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἀγγλικανικὴν Ὁμολογίαν. Αὕτη ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου ὡς «κοινωνία εὐρισκομένη ἐντὸς τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ Ἐκκλησιῶν, αἵτινες εἶναι ἡνωμένα ἐν τῇ πίστει μετὰ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Καντωαρίας καὶ ἔχουσι τὰ ἀκόλουθα κοινὰ χαρακτηριστικά:

α) Διακατέχουσι καὶ διαδίδουσι τὴν Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν πίστιν καὶ τῶν ὡς ἐκτίθεται γενικῶς ἐν τῷ Βιβλίῳ τῆς κοινῆς Προσευχῆς, ὑφ' ὃν τύπον τοῦτο εἶναι ἐγκυκλιῶν ἐν ταῖς διαφόροις Ἐκκλησίαις τῶν ὡς ἄνω ἐπαρχιῶν.

β) Εἶναι ἰδιάζουσαι ἢ ἔθνικαι Ἐκκλησίαι καὶ ὡς τοιαῦτα προάγουσιν ἐκείνη ἐν τῇ περιορῇ αὐτῆς καὶ ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν καὶ ὅρων τῆς χώρας ἐν τῇ ὁποίᾳ δρῶσι τὴν χριστιανικὴν πίστιν, ζῶν καὶ λατρεῖαν καὶ

γ) Δὲν εἶναι πρὸς ἀλλήλας συνδεσμένοι διὰ κεντρικῆς νομοθετικῆς καὶ ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ δι' ἀμοιβαίας νομοταγείας διατηροῦνται διὰ συσκέψεως ἀπὸ κοινοῦ τῶν ἐπισκόπων συνερχομένων ἐν Συνεδρίῳ».

Τὸ Συνέδριον κάμνει τὴν δῆλωσιν, ὅτι προέρχεται εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην «ἐν προσευχῇ καὶ ἀναμονῇ τοῦ χρόνου καθ' ὃν αἱ Ἐκκλησίαι τῆς σημερινῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας θὰ ἔλθωσιν εἰς κοινωνίαν μετ' ἄλλων μερῶν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, μὴ Ἀγγλικανικῶν, ἐν τῇ ὡς ἄνω ἐνωσίᾳ, τοῦθ' ὅπερ θ' ἀποτελέσῃ βῆμα πρὸς τὴν ὀριστικὴν ἔνωσιν ὅλου τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου ἐν μιᾷ ὁμοφώνῳ ἡνωμένῃ κοινωνίᾳ».

Ἐγένετο πρὸ τινος πολὺς λόγος ἐν τῷ θρησκευτικῷ τύπῳ τῆς Ἀγγλίας περὶ τοῦ ἀνθ' ἡτο σκόπιμον, ὅπως ἐπιτροπῇ ἢ χειροτονίᾳ προσώπων βιωτικῶς ἐχόντων ἀσχολίας πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν, τὰ ὁποῖα ἀπὸ τοῦ πλέμου σημειώμενα εἰς τὰς τάξεις τοῦ Ἀγγλικανικοῦ Κλήρου αὐξάνουν ὀλοόν. Ὅλιγοὶ προσέρχονται εἰς τὸν Κλήρον. Τὸ Συνέδριον ἐπιληφθὲν καὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀποφάνεται ἐν ταῖς

ἀποφάσειν αὐτοῦ ὅτι δὲν δύναται νὰ συστήσῃ ἐν εὐρείᾳ κλίμακι τὴν χειροτονίαν ὄριμων ἀνδρῶν δι-
ατηροῦ-των ταυτοχρόνως τὸς ἡμερησίας βιωτικὰς
αὐτῶν ἀσχολίας, ἀλλ' ὅπου ὑπάρχει μεγάλη καὶ ἀπό-
λυτος ἀνάγκη, τῇ ἐξουσιοδοτήσῃ τῆς ἐπαρχιακῆς
Συνόδου καὶ ὑπὸ ἐπιφυλάξεις ὄρισμένας, δὲν βλέπει
τὸν λόγον δι' ὃν θὰ ἀπηγορεύετο ἡ χειροτονία τοιοῦ-
των «παραπληρωματικῶν ἱερέων».

Προκειμένου δὲ περὶ τῆς μετοχῆς τῶν γυναι-
κῶν ἐν τῇ τελέσει τῶν μυστηρίων τὸ Συ-
νέδριον ἀναγνωρίζον ὅτι δέον νὰ δίδονται εἰς καλῶς
μεμφομένους καὶ ἐπὶ τούτῳ παρεσκευασμένους γυναί-
κας ὑπεύθυνοι θέσεις ἀνταποκρινόμεναι πρὸς τὰς δυ-
νάμεις αὐτῶν, δὲν δύναται νὰ συστήσῃ τὴν ἀποδοχὴν
τῶν γυναικῶν εἰς ἄλλον ἱερατικὸν βαθμὸν ἐκτὸς τοῦ
τῶν διακονισσῶν. Αἱ διακόνισσαι ὀφείλουσι νὰ ἀφιε-
ρῶσιν ἑαυτὰς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας, χω-
ρὶς ὅμως νὰ ἀναλαμβάνωσιν ὑποχρέωσιν ἢ νὰ παρέ-
χωσιν ὑπόσχεσιν ἀγαμίας. Εἶναι δὲ δυνατόν νὰ ἐπι-
τραπῇ εἰς αὐτὰς ὅπως «βοηθῶσι τὸν ἱερέα ἐν τῇ
προετοιμασίᾳ τῶν ὑποψηφίων διὰ τὸ βάπτισμα καὶ
καὶ χρῆμα· βοηθῶσιν αὐτὸν κατὰ τὸ βάπτισμα· βα-
πτίζωσιν ἐν τῷ ναῷ καὶ ὑπουργῶσι κατὰ τὸν ἐκκλησι-
ασμὸν γυναικῶν· ἀναγιγνώσκωσιν ἐν τῷ ναῷ τὴν εὐ-
αγγέλιον καὶ ἐσπερινὴν προσευχὴν, ἐκτὸς τῶν μερῶν
ἐκείνων ἅτινα εἶναι προσηρισμένα διὰ τὸν ἱερέα, καὶ
ἡγῶνται τῆς προσευχῆς· καὶ τῇ ἀδείᾳ τοῦ Ἐπισκό-
που διδάσκωσι καὶ κηρύττωσιν ἐν τοῖς ναοῖς ἐκτὸς
τοῦ χρόνου καθ' ὃν τελεῖται ἡ ἀκολουθία τῆς Θ.
Εὐχαριστίας».

Λονδίνον, Αὐγούστου, 1930.

† ὁ Μ. Ἀρχιμ. ΜΙΧΑΗΛ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ «ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ»

ΠΕΡΙ ΕΠΑΝΩΚΑΛΥΜΜΑΤΟΣ

Ὁρθόδ. Ἑλλ. ναὸς ἐν Μάντισσος, τῇ 15 Σεπτ. 1930

Ἀξιότιμε κύριε Διευθυντὰ τῆς «Ἐκκλησίας»

Ἐν σελ. 60 τῆς περὶ Ἀρχιμανδριτῶν Μελέτης τοῦ
ἀγαπητοῦ μου συμπεσβυτέρου Κ. Π. Ρωμανοῦ λέ-
γεται ὅτι ἐγὼ ἐξαιρετικῶς, μεταξὺ τῶν ἐγγάμων ἱε-
ρέων, φέρω ἐπανωκαλύμματον. Ἡ πλήρης ἀλήθεια
εἶναι ὅς ἀπολογούμαι. Ἐξ ἡ ἐπιτά φερὰς μέχρη τοῦδε
συλλειτουργήσας εἰς ἐπισήμους περιστάσεις εἴτε ἐν
τῷ ἐν Λονδίῳ Ἑλλ. ναῷ, εἴτε ἐν τῷ τοῦ ἁγ. Πέ-
τροῦ Ἀγγλικανικῷ τοιοῦτῳ, εἴτε ἐν τῷ Ἀββατεῖῳ
τοῦ Οὐεστμίνσος, διετέλεθον ἢ ὑπὸ τοῦ μακα-
ρίᾳ τῇ λήξει Τοπότηρη τοῦ Οἴκ. Παιριαρχεῖου
ἁγίου Προύσης, ἢ ὑπὸ τῶν Παιριαρχῶν Ἀλεξαν-
δρείου Φωτίου καὶ Ἱεροσολύμων Δαμιανοῦ ἢ ὑπὸ
ἄλλης ὑψηλοτέρου μου ἐκκλησιαστ. Ἀρχῆς νὰ φο-
ρέσω ἐπανωκαλύμματον. Ἐν τῷ ναῷ μου ὅμως ἱε-
ρουργῶν ἢ ὁπουδήποτε ἄλλοῦ ἱεροπράττων ἐγὼ ἐξ
ἑαυτοῦ οὐδέποτε ἐπανωκαλύμματον φέρω, πρῶτον
μὲν διότι σέβεται τοὺς κρατοῦντας θεσμούς καὶ τύ-
πους, δευτέρου δὲ διότι ἐκ παρασῆμων, ὀφφικίων καὶ
ἐξωτερικῶν σιληθῶν δὲν περιμένω τὴν ἀνδρωθ-
σιν τῆς Ἐκκλησίας μας.

Μετὰ πολλῆς τιμῆς
ΚΩΝΣΤ. Ν. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Σπουδαία μεσιτείας ἐπιχειρήματα.

Καίτοι τὸ περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς εἰς τὰ δημοτικὰ
σχολεῖα τῶν παρ' ἡμῖν ξένων σχολῶν φοιτήσεως τῶν
ἑλληνικῶν παιδῶν κυβερνητικὸν μέτρον εἶνε γενικόν, κατὰ
τὰς ὑπαρχούσας δὲ πληροφωρίας πάντα τὰ ἐν Ἑλλάδι
ξένα σχολεῖα συνεμορφώθησαν ἀσυζητητέ, καθ' ἃ
καὶ ἐπεβάλλετο, πρὸς τὴν κρατικὴν διαταγὴν ὅπως μὴ
ἐνεργήσωσιν ἐγγραφὰς μαθητῶν ἑλληνικῆς ὑπηκοό-
τητος, τὸ Λεόντειον Λυκείον ἐκίνησε πάντα λίθον
ὅπως ἐξαιρεθῇ τοῦ γενικοῦ μέτρον ἐπὶ τῷ λόγῳ δη-
θεν ὅτι εἶνε ἑλληνικόν. Εἰς μίτην ὁ ὑπουργὸς ἀπερι-
φρίστως ἐδήλωσεν ὅτι καὶ αὐτὸ ἡ ἑλληνικὴ συνείδη-
σις γνωρίζει ὡς ξένον, ὅτι τὰ ἐν τῷ ὑπουργεῖῳ περὶ
τοῦ ξενικοῦ αὐτοῦ καὶ ἄλλου χαρακτηῆρος τεκμήρια
εἶνε ἀναμφισβήτητα καὶ ὅτι, κατ' ἀκολουθίαν, κατ'
οὐδένα τρόπον εἶνε δυνατόν νὰ ἐξαιρεθῇ τοῦ γενικοῦ
μέτρον· οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἐπεστράτευσαν τὸ κατ' ἀρ-
χὰς μὲν ὑπογραφὰς χιλίων, ὡς διουχυρίζονται, ἑλλή-
νων γονέων μεσιτεούντων ἰπὲρ τῆς ἐξαιρέσεως τοῦ
σχολεῖου τοῦ Πάπα Λέοντος τοῦ γ', ἐπειτα δὲ τὸν
παρ' ἡμῖν Ἑλληνογαλλικὸν Σύνδεσμον, ὡς ἐπιχειρή-
ματα ὑπὲρ τῆς μεσιτείας αὐτοῦ προσαγαγόντα ὅτι
«εἶνε δυνατόν νὰ παρεξηγηθῇ ἡ ἀπόφασις τοῦ ὑπουρ-
γείου ὡς δῶξις τῶν ξένων θρησκευτικῶν δογμάτων»,
ὅτι «ἡ λειτουργία τοῦ Ἱεροσολύμων Λυκείου εἶνε ἀπα-
ραίτητος (!) διὰ τὴν ἐκμάθησιν τῆς γαλλικῆς γλώσ-
σης», ὅτι «τὸ Λεόντειον ἐπὶ δεκαετηρίδας προσφέρει
ὑπηρεσίας (!) ἐν Ἑλλάδι», καὶ ὅτι, τέλος πάντων,
«ἡ κατηγορία ἐπὶ προσηλυτισμῶ εἶνε ἄδικος» (!).
Ἐὰν πράγματι οἱ Λεόντειοι οὗτοι μεσίται διαφωνοῦν
πρὸς τὴν πανελληνίον ἀντίληψιν ὅτι τὸ Λεόντειον
εἶναι ξένον, καὶ μάλιστα θρησκευτικῶς καὶ ἐθνικῶς
ἐπιβλαβὲς εἰς τὴν μόρφωσιν τῶν ἑλληνοπαίδων, εἶνε
λυπηρὸν ὅτι δίστανται πρὸς ὀλόκληρον τὸν ἑλληني-
κὸν λαὸν ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν σημασίαν τῆς
ἑλληνοπροπεποῦς μορφώσεως τῶν τέκνων τοῦ ἔθνους.
Ἄλλ' ἡμεῖς μεθ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος πιστεύομεν, ὡς
ἐσχολιάσαμεν καὶ ἐν τῇ «Ἐστ' α», ὅτι οἱ καθ' οἷον-
δήποτε τρόπον μεσιτεούντες ὑπὲρ τῆς ἐξαιρέσεως ταύτης
κάμνου ἀπλῶς μίαν πράξιν βεβιασμένης, ἀκουσίας
φιλοφροσύνης, ἐν γιῶσει ὅτι ἡ κοινὴ ἀντίληψις τῆς
ἑλληνικῆς ὀλότητος δὲν θίη τὴν κατολογίση ὡς ἐρμη-
νία αἰσθημάτων γνησίων.

Ἐπιχειρηματικὰ δηλώσεις.

Ἄλλ' ἰδοὺ καὶ ἡ ἀνασκευὴ τῶν ἀνωτέρω ἐπιχειρη-
μάτων ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῆς παι-
δείας: «Τὰ ληφθέντα μέτρα, εἶπεν ὁ κ. ὑπουργὸς εἰς
τοὺς συνηγούρους τοῦ Λεοντείου Λυκείου ὀρθοδόξους

Ἑλληνας, δὲν ἔχουν κανένα ἀπολύτως χαρακτηρηθησκουτικῆς διώξεως. Ἡ Ἑλλάς ἔχει ἀποδείξει ἐπὶ αἰῶνα τὰ αἰσθητάματα τῆς ἀπολύτου ἀνεξίθρησκείας, ὑφ' ὧν διαπνέεται. Τὰ μέτρα, τὰ ὅποια ἐλήφθησαν, ἐμπνέονται ἀπλῶς ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ὅτι τὰ πρῶτα γράμματα πρέπει νὰ διδάσκωνται εἰς τὰ ἐθνικὰ σχολεῖα, τοῦτο δὲ ἰσχύει εἰς ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ σύγχρονα δημοκρατικά κράτη, ὥστε νὰ μὴ εἶνε δυνατὸν νὰ παρεξηγηθῇ ἡ Ἑλλάς, ἐφαρμόζουσα τὰ ἴδια μέτρα. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκμάθησιν τῆς γαλλικῆς γλώσσης δὲν εἶνε δυνατὴ ἡ διατύπωσις παραπόνων ἐφ' ὅσον εἰς τὰ ἑλληνικὰ γυμνάσια ὡς μόνη ὑποχρεωτικὴ γλώσσα διδάσκεται ἡ γαλλικὴ, ἐφ' ὅσον ἀκόμη εἰς τὴν ἐνταῦθα γαλλικὴν ἀκαδημίαν ἐμπιστευόμεθα τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν καθηγητῶν τῆς γαλλικῆς καὶ ἐφ' ὅσον, τέλος, τὰ ἑσπερινὰ γαλλικὰ μαθήματα παραμένουν ἀνεμπόδιστα. Ὁ κ. Παπανδρέου, εἰς παρατήρησιν ἀκολούθως τοῦ προεδρείου τοῦ συνδέσμου ὅτι τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα παρέχουν ἀνεπαρκῆ ἐκπαίδευσιν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστρέφεται τὸ πνεῦμα καὶ ἡ υἰγεία τῶν μαθητῶν, ἀπήντησεν ὅτι «ἡ κυβέρνησις ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως καὶ τῶν σχολικῶν κτιρίων καὶ τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν μεθόδων τῆς διδασκαλίας καταβάλλει πᾶσαν ἀνθρωπίνην προσπάθειαν. Ἄν ὁμως ἀληθεύῃ ἡ παρατήρησις σας, ὅτι τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα, εἰς τὰ ὅποια φοιτοῦν αἱ 700 χιλιάδες τῶν Ἑλληνοπαίδων, καταστρέφουν τὸ πνεῦμα καὶ τὴν υἰγείαν αὐτῶν, τότε ἡ Ἑλλάς εἶνε ἀνεπανορθῶτως κατεστραμμένη καὶ δὲν ὑπάρχει ἐλπίς νὰ σωθῇ μὲ τούτους ὀλίγους Ἑλληνοπαίδαι, οἱ ὅποιοι ἐπρωτίμων τὴν φοίτησιν εἰς ξένα σχολεῖα».

Σύγχυσις.

Καίπερ ὑπάρχοντος ἤδη νόμου κατὰ τῆς βλασφημίας, ἀλλ' ὁμως αἰφνης γνωρίζεται ὅτι κατ' αὐτὰς ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν ἀστυνομικὴ διάταξις διὰ τὸν Πειραιᾶ, ὀρίζουσα ὅτι «ὅστις βλασφημεῖ τα θεῖα, ὅστις δια λόγου, ἔργου ἢ ἄλλης συμβολικῆς παραστάσεως δημοσίᾳ ἐκφράζεται κατὰ τρόπον ὑβριστικὸν ἐναντίον τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, τῶν ἱερῶν συμβόλων καὶ παραδόσεων διώκεται καὶ τιμωρεῖται κατὰ τὸ ἄρθρον 697 τοῦ Κ.Π.Ν.» (κράτησις καὶ πρόστιμον). Ὡς λόγος δὲ τῆς διατάξεως ταύτης φέρεται ὅτι «ἔχει δημιουργηθῆ εἰς τὸν Πειραιᾶ κατάστασις θλιβερὰ ἐκ τῆς κατὰ τῶν θεῶν βλασφημίας, εἴτε κακοβούλου, εἴτε ἐκ κακῆς συνηθείας», ἐφ' ᾧ καὶ ζητεῖται «ἡ περιστολὴ αὐτῆς ὡς πράξεως ἀκολάστου, ἀποτελούσης ἐν χριστιανικῇ κοινῳνίᾳ ὄχι μόνον ἐξύβρισιν τῆς θρησκείας, ἀλλὰ καὶ καιρίαν προσβολὴν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθητάματος

καὶ προσβολὴν κατὰ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς στοιχειώδους κοινωνικῆς εὐφροσύνης». Ἐξ ἄλλου, ἐνῶ ὑφίσταται ἐγκύκλιος τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας πρὸς τοὺς νομάρχας καὶ τοὺς γενικοὺς διοικητάς, δι' ἧς ἀπαγορεύεται ἡ ἀνάγνωσις δημοσίων ἐγγράφων εἰς τοὺς ναοὺς πρὸ τοῦ πέρατος τῆς θείας λειτουργίας, ἐν τῷ τύπῳ ἀνεγράφη ὅτι εἰς ἐγγράφον τοῦ σεβ. μητροπολίτου Ἡλείας συνιστῶντος ὅπως μὴ ἀναγινώσκωνται εἰς τὰς ἐκκλησίας αἱ ἀνακουώσεις περὶ καταρτισμοῦ τῶν ἐπιτροπῶν πρὸς ἐγγραφὴν τῶν γυναικῶν εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους, τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν ἀπαντῶν ἐτόνισεν ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τοῦ διατάγματος, διὰ τοῦ ὁποίου καθορίζονται οὕτω τὰ τῶν εἰδοποιήσεων καὶ προσκλήσεων πρὸς ἐγγραφὴν εἰς τοὺς γυναικείους καταλόγους. Τί νὰ λεχθῇ δι' ὅλα αὐτά;

Ἀσυγχρόνιστοι.

Κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας συνεκροτήθησαν ἐνταῦθα ἐκπαιδευτικὰ συνέδρια τῶν ἐκπαιδευτικῶν παραγόντων τῆς παρ' ἡμῖν δημοτικῆς καὶ μέσης ἐκπαιδεύσεως πρὸς διαπίστωσιν τῶν τυχόν ἐλλείψεων αὐτῆς εἴτε ἐν γῆ διδακτικῇ ὕλῃ, εἴτε ἐν ταῖς μεθόδοις διδασκαλίας, ἐπὶ βελτιώσει τῆς καθ' ὅλου παρ' ἡμῖν παιδείας. Διούμεθα ὅτι ἡ γενικὴ τάσις τῶν δημοσίων ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν πρὸς ὑπόδειξιν τῶν μέσων τῆς πνευματικῆς, σωματικῆς καὶ ἠθικῆς ἐξυψώσεως τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας διὰ τῶν συγχρόνων παιδαγωγικῶν μεθόδων δὲν παρετηρήθη ἐξικνουμένη καὶ εἰς τὰ θρησκευτικά. Ἀλλαις λέξεσιν, ἐκ τῶν συζητήσεων κατεμαρτυρήθη ὅτι ἐν ταῖς τάξεσιν τῶν κρατῶν ἡ γνώμη περὶ περιστολῆς τῆς διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν, ὅτι δέ, κατ' ἀκολουθίαν, εἶνε τελείως ἀσυγχρόνιστοι ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο, ἐφ' ὅσον μεταπολεμικῶς εἰς πάσας τὰς χώρας παρατηρεῖται ἔκτακτος ἀναζωγόνησις καὶ ἐνίσχυσις τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας ἐν τοῖς δημοσίοις σχολείοις. Θέλομεν νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι ὁ κ. ἐπὶ τῆς παιδείας ὑπουργὸς θὰ προσέξῃ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο καί, ἀντὶ νὰ ἐγκολπωθῇ τὰς εἰσηγήσεις τῶν ἀσυγχρόνιστων παιδαγωγικῶν, ὁ ἴδιος θὰ διδάξῃ αὐτοὺς ὅτι πᾶσα ἀτόνωσις τοῦ θρησκευτικοῦ παράγοντος ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει μόνον χείρονας δύναται νὰ ἀπεργάζεται τοὺς πολίτας.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Δ. Ἱερά Σύνοδος τῆς ληγοῦσης Συνοδικῆς περιόδου συνήλθεν εἰς τελευταίαν συνεδρίαν τὴν παρελθούσαν Πέμπτην, ἐξετάσασα διάφορα διοικητικὰ ζητή

ματα. Ἐν τέλει τῆς συνεδρίας ὁ Μακ. Πρόεδρος ὑπαρίσθησε τοὺς Σεβασμιωτάτους Συνέδρους ἐπὶ τῇ ἀδελφικῇ συνεργασίᾳ καὶ τῇ καλῇ διεξαγωγῇ τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱ. Συνόδου. Ὡς πρῶτος ἐκ τῶν παρακαθημένων τῇ τάξει ὁ Σεβ. Μαρωνείας ἀπήντησεν εὐχαριστῶν τὸν Μακ. Πρόεδρον καὶ συγγαίρων ἐπὶ τῇ ἀπροσκόπτῳ πορείᾳ τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱ. Συνόδου.

— Ἀφίκετο εἰς Ἀθήνας ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ. Ἀθηναγόρας προτιθέμενος νὰ μεταβῇ εἰς τὴν νέαν θέσιν αὐτοῦ διὰ Κ)Πόλεως.

— Τοποτηρητῆς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κερκύρας διαρίσθη ὁ Πανος. Ἀρχιμανδρίτης Χρῦσανθος Πολίτης.

— Ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας καταρτίζεται νομοσχέδιον περὶ συντόνου καταπολεμήσεως τῶν ξένων προπαγανδῶν ἐν Ἑλλάδι. Διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου θὰ λαμβάνωνται τόσον αὐστηρὰ μέτρα κατὰ τούτων ὥστε νὰ καταστῇ πλέον ἀδύνατος ἡ παραμονὴ καὶ λειτουργία ἐν Ἑλλάδι οἰασδήποτε φύσεως προπαγανδιστικῶν ἰδρυμάτων. Ἐπὶ τοῦ ζητήματος γενικῶς τῆς καταπολεμήσεως τῶν ξένων προπαγανδῶν ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Παπανδρέου συνειργάσθη μετὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ὅστις συνεφώνησε πλήρως πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. ὑπουργοῦ λαμβανόμενα μέτρα. Κατὰ τὰς παρασχεθείσας πληροφορίας εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς αὐστηρᾶς καταπολεμήσεως τῶν προπαγανδῶν ἤχθη τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας καὶ διὰ γενικωτέρας λόγου ἀμύνης ἀλλὰ κυρίως διότι παρὰ τὰ ληφθέντα μέτρα κατὰ τινων προπαγανδῶν, καὶ ἰδίως τῆς οὐνιτικῆς, αὐτὰ ἐξακολουθοῦν τὴν δρασίαν των. Οὕτω ἐγνώσθη ὅτι οἱ Οὐνίται εἶχον ἔτοιμα πρὸς ἀποστολὴν εἰς Ρώμην πλείστα τέκνα ὀρθοδόξων οικογενειῶν. Τὸ γεγονός τοῦτο κατήγγειλαν εἰς τὸ ὑπουργεῖον οἱ γονεῖς δύο παιδῶν, καὶ ἐξήτησαν τὴν ἐπέμβασιν τούτου καθ' ὅσον παρὰ τὰς παρακλήσεις καὶ τὰ διαβήματα των οἱ Οὐνίται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐδέχοντο νὰ παραδώσουν τὰ τέκνα εἰς τὰς οικογενείας των, ἰσχυρίζομενοι ὅτι εἶχον ὑποβληθῆ εἰς μεγίστας δαπανὰς κατὰ τὸ διάστημα καθ' ὃ τὰ συντήρουν καὶ συνεπῶς δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀφήσουν τὰς δαπανὰς ταύτας νὰ ἀποβῶν ἐπὶ ματαίῳ. Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας κατοπιν τούτου ἐπενέβη καὶ ἐματαιώσασεν τὴν ἀποστολὴν τῶν παιδῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

— Ὁ Διευθυντῆς τῶν θρησκευμάτων κ. Δ. Φιλίππιδης ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας μεταβὰς εἰς Τήνον παρέστη εἰς τὰς ἐν τῇ νήσῳ τελετὰς τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς ἐθνικῆς Ἐκατονταετηρίδος, καταθέσας δὲ στέφανον ἐν τῷ ναῷ ἐπὶ τοῦ κενοταφίου καὶ παραστὰς εἰς τε τὰ ἐγκαίνια τοῦ Μουσείου τῶν τηνίων καλλιτεχνῶν καὶ παρὰ τοὺς τάφους τῶν κτιτορῶν τοῦ ἱεροῦ Ἰδρύματος, μετὰ τὴν ὑπὲρ αὐτῶν ἐπιμνημόσυνον δέσιν προσεφώνησεν εἰς ἑκάστην τελετὴν, διὰ λόγων μεστῶν ἱεροῦ ἐνθουσιασμοῦ παραστήσας τὴν σημασίαν τῶν ἑορτῶν τούτων, διδάξας καὶ φρονημασίας τοὺς πανηγυριστὰς ἀπὸ τῶν προτύπων τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς πίστεως πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα μεγαλυρῶν πατέρων ἡμῶν.

— Τῇ προπαραρελθούσῃ Κυριακῇ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ὁρφανοτροφεῖον Βουλιαγμένης ἐτέλεσε τὴν θείαν λει-

τουργίαν τῆς ἑορτῆς τῆς ὑψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ ἐν ὑπαίθρῳ, διὰ τὸ στενὸν τοῦ ἐν αὐτῷ εὐκτηρίου οἴκου μὴ δυναμένου νὰ περιλάβῃ τὸ πλῆθος τῶν εὐσεβῶν ἑορταστῶν. Κατ' αὐτὴν παρέστη καὶ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, ἀπὸ τῆς ἐσπέρας τῆς παραμονῆς ἀφικόμενος εἰς τὸ Ὁρφανοτροφεῖον, ἐκήρυξε δὲ τὸν θεῖον λόγον εἰς μέγα πανηγυριστῶν πλῆθος ὁ τῇ προτεραίᾳ ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγ. Ἀνδρέου ἐν Ἀθήναις χειροτονηθεὶς εἰς διάκονον ἱερολογιώτατος κ. Ἐμμανουὴλ Μυτιληναῖος. Μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας λειτουργίας, τῶν τροφίμων συγκεντρωθέντων ἐν τῇ εὐρείᾳ τοῦ σχολείου τοῦ Ὁρφανοτροφείου αἰθούσῃ, ὁ Μακαριώτατος, περιστοιχούμενος ὑπὸ μελῶν τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ ἰδρύματος, ἐγκατέστησεν ἐπισήμως τὸν ἱερολ. κ. Ἐμμ. Μυτιληναῖον εἰς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Ὁρφανοτροφείου, τὸ μὲν πολυτίμους πατρικὰς ὑποθήκας ἀποτεινὰς πρὸς τοὺς τροφίμους, τὸ δὲ ἐκφράσας τὴν εὐαρέσκειαν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Δ. Σ. πρὸς τὸν ἐπὶ ὀλόκληρον ἔτος λίαν εὐδοκίμως διευθύναντα τὸ ἴδρυμα Διευθυντὴν κ. Ἰω. Ράμφον. Ὁ νέος Διευθυντῆς εὐχαριστήσας θερμῶς διὰ τὴν εἰς αὐτὸν ἀνατεθείσαν ὑψηλὴν διακονίαν ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ διδάξῃ τοὺς τροφίμους ὁποίους ἀπεκδέχεται αὐτοὺς ἡ μητρικὴ τῆς Ἐκκλησίας στοργή.

— Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ. Ἀθηναγόρας πρὸς τῆς ἐκ Κερκύρας ἀναχωρήσεώς του ἐξέφρασε δι' ἐγγράφου αὐτοῦ τὰς εὐχαριστίας του ἕως πρὸς τὸν πανοσιολ. ἀρχιμ. Παρθένιον Πολάκην διευθυντὴν τῆς ἱερατικῆς Σχολῆς. Ἐργαζόμενος ἐν Κερκύρᾳ—ἐγραφε πρὸς αὐτὸν—ἀπὸ ὀκταετίας περίπου, ὡς Ἱεροκήρυξ, Διευθυντῆς τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς καὶ Προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ, προσεφέρετε πολυτίμους ὑπηρεσίας τῷ Χριστεπώνυμῳ πληρώματι, τῇ μαθητιῶσῃ νεολαίᾳ, τῇ Ἱ. Μητροπόλει, τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἡμῖν, τοῦθ' ὅπερ καὶ τῇ Ἱ. Συνόδῳ ἐγνωρίσαμεν δεόντως. Τὸ ἔργον ὑμῶν, ὑποδειγμα παντὶ θέλοντι νὰ εἶνε ζηλωτῆς κληρικός, ἀφῆνε ἐν Κερκύρᾳ βαθίαις ἐντυπώσεις καὶ ρίζας, εὐχόμεθα δ' ὅπως συνεχίζεται πάντοτε καὶ παταχοῦ τοιοῦτον καὶ εὐρίσκη μιμητὰς. Παρακαλοῦντες δ' ὅπως τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν καὶ τὴν εὐαρέσκειαν ἐκφράσητε καὶ πρὸς τὸ λοιπὸν ἀξιώτιμον προσωπικὸν τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς, εὐχόμεθα ὑμῖν ταχέαν προαγωγὴν καὶ πᾶν ἀγαθόν».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝ)ΠΟΛΕΩΣ

Κατ' εἰδήσεις ἐκ Κων)πολεως εἰς τὸν μητροπολίτην Ἰμβρον, μέχρι τοῦδε ἐπὶ μακρὸν κωλυόμενον ὑπὸ τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, ἐπετράπη ἡ εἰς αὐτὴν μεταβάσις καὶ ἐγκατάστασις.

— Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐνέκρινε τὴν ἀποστολὴν δύο τελειοφοίτων τῆς θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης πρὸς ἐπέκτασιν τῶν θεολογικῶν των σπουδῶν τοῦ μὲν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βαρσοβίας τῆς Πολωνίας, τοῦ δὲ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Βελιγραδίου Σερβίας.

— Ἡ ἀπὸ τῆς 19 Αὐγούστου διὰ τὴν χρονικὴν περιόδον Σεπτ. 1930—Μαρτίου 1931 ἀνασκηνοτηθεῖσα Ἱ. σύνοδος κατηρτίσθη ἐκ τῶν ἐξῆς: Πριγκηπουρῶσαν Θωμᾶ, Σάρδεων καὶ Πισιδίας Γερμανοῦ, Σηλυβρίας Εὐγενίου, Ροδοπόλεως Κυρίλλου, Ἡλιουπόλεως Γεν-

ναδίου, Μύρων Πολυκάρπου, Δέρκων Ἀμβροσίου, Ἰμβρου καὶ Τενέδου Ἰακώβου, Θεοφωρουπόλεως Δεοντίου, Εἰρηνοπούλεως Κωνσταντίνου, Χριστουπόλεως Μελετίου καὶ Λαοδικείας Δωροθέου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἡ «Πάντανος» ἤρξατο ἀπὸ τοῦ φύλλου τῆς 11 παρελθόντος Σεπτεμβρίου δημοσιεύων τὰ πρακτικά τῆς ἐν Λάμπει συνδιασκέψεως, τῆς γενομένης περὶ τὰ μέσα Ἰουλίου μεταξὺ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς ἐξ ἀγγλικανῶν ἐπισκόπων καὶ τῆς εἰς Λονδίνον ἀποστολῆς τῶν Ὀρθοδόξων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ὁ σύντροφος Γρασολάβσκη, διαπρεπῆ θέσιν κατέχων μεταξὺ τῶν ἰθυόντων ἐν τῇ σοβιετικῇ Ρωσίᾳ κύκλων, ἀνασκοπῶν τὴν ἀντιθρησκευτικὴν δρασὶν τῆς ὀργανώσεως τῶν ἀθέων, ἀναφέρει ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς αὐτὴν σήμερον ἀνηκόντων ἠδξήθη εἰς 3 000,000, ἐνῶ τῷ 1926 ἦσαν μόνον 87,000. Τὸ περιθώριον τῶν «ὁ Ἄθεος», τὸ ὁποῖον τῷ 1927 ἐξεδίδετο εἰς 62 000 φύλλα, σήμερον ἐκδίδεται εἰς 400 000 ἀντίτυπα. Ἐπιτομῆς ἐνῶ αἱ λοιπαὶ ἐκδόσεις τῆς ἀντιθρησκευτικῆς φιλολογίας τῷ 1927 ἠρίθμουν 700 000 ἀντίτυπα, τῷ 1929 ἀνῆλθον 34,000,000. Μεταξὺ τῶν λοιπῶν ὀργανῶν τῆς ἀντιθρησκευτικῆς δράσεως τὰ σπουδαιότερα λογίζονται τὰ ἀντιθρησκευτικὰ Πανεπιστήμια καὶ μουσεῖα. Τὸ κεντρικὸν ἀντιθρησκευτικὸν μουσεῖον τῆς Μόσχας ἠρίθμησε κατὰ τὸ πρῶτον πεντάμηνον τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους 150,000 ἐπισκέπτας, θεωρεῖται δ' ὅτι ἀποτελεῖ ἰσχυροτάτην ἀντιθρησκευτικὴν ἐστίαν. Ὁ Στάλιν ἐν τῷ τελευταίῳ του λόγῳ διεκήρυξεν ὅτι ἡ ἀντιθρησκευτικὴ προπαγάνδα ἀποτελεῖ διαιώνιμον ἀπαράγραπτον τῆς κομμουνιστικῆς ἰδεολογίας καὶ ὅτι τὸ σοβιετικὸν σύνταγμα δεόν νὰ ἐφαρμόσῃ κατὰ γράμμα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Ἐπὶ τῇ πληροφορίᾳ ὅτι ἐν Πολωνίᾳ συνεκλήθη προσηνοδικὴ συνδιάσκεψις πρὸς προπαρασκευηὴν μεγάλης συνόδου τῆς αὐτόθι ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὁ ἐν Μόσχᾳ τοποτηρηθεὺς τῆς πατριαρχικῆς Ἐκκλησίας μητροπ. Σέργιος διεβίβασε πρὸς τὸν πρωθιεράρχην τῆς ἐν Πολωνίᾳ Ἐκκλησίας Μακαρ. κ. Διονύσιον γράμμα ἐπίσημον ἀπὸ 26 παρελθόντος Ἰουνίου, διὰ τοῦ ὁποῖου, ἀναπτύσσων μὲν τὸν περιττὸν τοῦ αὐτοκεφάλου διὰ τὴν ἐν Πολωνίᾳ ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, τὸ ὁποῖον, κατ' αὐτόν, ἐπιστεύχθη ὅλος ἐκτάκτως, ἀνευ πρακτικῆς ἀνάγκης καὶ συγκεκριμένου σκοποῦ, διαμαρτυρούμενος δὲ διὰ τὸ γεγονός, προσπαθεῖ νὰ πείσῃ τὸν τε κλῆρον καὶ τὸν λαὸν τῆς ἐν λόγῳ Ἐκκλησίας νὰ ἀποκηρύξωσι τὸ αὐτοκέφαλον, δι' οὗ ἐγένετο αἰτία ἐκκλησιαστικῆς ἀναρχίας. Τὸ ἐπίσημον ὄργανον τῆς ἐν Πολωνίᾳ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας «Κυριακὸν Ἀνάγνωσμα», εἰρωνευόμενον τὸ διάβημα τοῦτο τοῦ μητροπ. Σεργίου, ἀπορεῖ πῶς εὖτος ἐδέχθη νὰ ὑπογράψῃ τοιοῦτο ἔγγραφο ἐν δῆθεν ἀγνοίᾳ πασιγνώστων πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, φρονεῖ δ' ὅτι καὶ εἰς τοῦτο τὸ διάβημα ἀσφαλῆς ἐξεβιάσθη ὑπὸ τῶν ἐν Ρωσίᾳ τρομοκρατικῶν πολιτικῶν ἀρχῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΛΑΤΙΝΙΚΗ.

Ὁ ἱερεὺς Giovanni Parisi ἐπέτυχε—κατὰ τὰς ἐκ Ρώμης εἰδήσεις—να καθορισθῇ, μετὰ διετείς ἐρεῖνας, τὸ μέρος τῆς Ρώμης, ἐνθα ὁ ἀπ. Παῦλος εἶχε κατοικήσει κατὰ τὴν διατῆ αὐτοῦ ἐν τῇ ρωμαϊκῇ πρωτεύουσῃ διαμοίην. Κατὰ τὰς ἐρεῖνας ταύτας ὁ ἀπ. Παῦλος θὰ εἶχε κατοικήσει παρά τινι βυρσοδέψῃ ἐν συνοικίᾳ γνωστῇ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Scordarius», κατοικουμένη κυρίως ὑπὸ βυρσοδεψῶν καὶ ἰουδαίων. Κατὰ χειρόγραφον τοῦ 1245 ἡ συνοικία αὕτη βραδύτερον ἔφερε τὸ ὄνομα Pauli ἢ Paula διότι ὁ ἀπόστολος διηύθυνεν ἐν αὐτῇ εἰσὸς μὴ οὐλῆς. Ὁ αἰδὸς. Parisi δυσχυρίζεται ὅτι ἡ οἰκοδομὴ τῆς σχολῆς ταύτης ὑπάρχει καὶ σήμερον ἔτι, δύναται δὲ τις νὰ ἐπισκεφθῇ αὐτὴν ἐγγύτατα τῷ ναῷ San Paolino.

ΔΙΑΦΟΡΑ

— Μία τῶν μετεροσθμισμένων ἐκκλησιῶν, ἡ ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις Προσβυτεριανή, ἐν τῇ τελευταίᾳ αὐτῆς γενικῇ συνόδῳ συγκληθείσῃ ἐν Κιννάτῃ ἐψήφισε τὴν παραδοχὴν τῶν γυναικῶν ὡς μελῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν συμβουλίων, ἀπερρίψεν ὅμως τὴν πρότασιν περὶ παραδοχῆς αὐτῶν εἰς τὰ μέλη τοῦ κλήρου ἢ καὶ ὡς ἱεροκήρυκας.

— Τὸ πρῶτον μέρος τῆς «Ἐκθέσεως Simon» περὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῶν Ἰνδιῶν περιλαμβάνει ἀξιοσημειώτους λεπτομερείας ὡς πρὸς τὴν θρησκευτικὴν θέσιν τῆς ἀχανοῦς ταύτης χώρας. Αἱ Ἰνδίαί, ἔχουσαι ἕκασταιν 1,800,000 τ. μ. καὶ πληθυσμὸν 319 000 000 (ὧν τα 247 τσαοῦσιν ὑπὸ τὴν βρετανικὴν κατοχὴν), οὐδ' ἄνευ μόνον τὰ 37 000 γινώσκουσιν ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν, περιλαμβάνουσι μεγάλην ποικίλιαν θρησκευμάτων. Οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Ἰνδουϊσμοῦ ἀριθμοῦνται εἰς 163 ἑκατομ., οἱ δὲ μουσουλμάνοι ἀνέρχονται εἰς 59 1)2 ἑκατ. Πασῶν σχεδὸν τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἀσωμαλιῶν τὰ αἷτια εἶνε θρησκευτικῆς φύσεως. Ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς εἶνε πάντοτε ἀμαίως, οἱ δὲ πολιτικοὶ ἄνδρες τῶν Ἰνδιῶν γινώσκουσι νὰ τὸν ἐκμεταλλεύωνται ἐκαστοτε διὰ τοὺς σκοπούς των. Ὁ Χριστιανισμὸς ἀριθμεῖ 4 1)2 ἑκατομ. ὁπαδούς, ὧν τὸ 1,750,000 ἀνήκουσιν εἰς τὸ ρωμ. δόγμα. Σπουδαίαν ὀρᾶσιν σημειοῦσιν ἐν τῇ χώρᾳ οἱ ἱεραποστολαί, ἰδίως δὲ αἱ ἰατρικαὶ ἀποστολαί. Τὸ ἥμισυ περίπου τῶν χριστιανῶν κατοικεῖ τὴν ἐπαρχίαν Μάδρας καὶ τὰ περὶ αὐτὴν κράτη. Τῶν χριστιανῶν Ἰνδιῶν τὸ 1)5 γινώσκει ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν, ὁ συνολικὸς δ' αὐτῶν ἀριθμὸς ἐδιπλασιάσθη ἀπὸ τοῦ 1881.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

«Θεολογία». Ἐξεδόθη τὸ λ' τεῦχος (Σεπτ.) τῆς «Θεολογίας» περιλαμβάνον τὰς ἀκολουθοῦσας μελέτας: Β. Α. Μυστακίδου Ἰωνᾶς Τασιτζίου ἐκ Κυζίκου καὶ Μαρτίνου ὁ Κρούσιος ἐν Τυβίγγῃ Βασιλείου Μ. Βέλλα Ἡ Καρπορετὴ καὶ ἡ εὐσθη τῶν Kiprurim Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἰεζεκιήλ Ὁ νεοφανῆς ἁγ. Νικόλαος ὁ ἐξ Ἰχθύος καὶ οἱ ἅγιοι Νικόλαοι τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ Παγαρνθίας καὶ Φιλιατῶν Ἀθηναγόρα Ἡ μητρόπολις Μονεμβασίας Ἐθολογίου Κορσίλα Γρηγόριος ὁ Ἀργυροκαστρέτης. Κριτικὸν καὶ βιβλιογραφικὸν Δελτίον.

Σίμου Μενάρδου Τακτικού Καθηγητοῦ τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας, Ἐκθεσις τῶν ἐπὶ τῆς Πρωτανείας αὐτοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1925-1926 πεπραγμένων. Ἀθήναι 1930.